

ת"פ 16184/01/20 - מדינת ישראל - מח"ש נגד עירן סויסה, אבישי בצלאל - לא בענינו

בית משפט השלום בבאר שבע

ב' אייר תשפ"א
14 אפריל 2021

ת"פ 16184-01-20 מדינת ישראל נ' סויסה ואח'

לפני כב' השופט רון סולקין
מאשימה
מדינת ישראל - מח"ש
ע"י ב"כ עו"ד הדס קליין

נגד
נאשמים
1. עירן סויסה
ע"י ב"כ עו"ד רועי חמו
2. אבישי בצלאל - לא בענינו

החלטה בטענה מקדמית לנאשם 1

נגד הנאשם 1 הוגש כתב אישום, המייחס לו עבירה של תקיפה סתם, בניגוד לסעיף 379 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין").

לפי עובדות כתב האישום, ביום 14.11.18, שירתו הנאשמים כשוטרים במשטרת ישראל ושימשו כסיירים בתחנת שדרות.

במועד הנ"ל, הגיעו הנאשמים לפנימיית "עדן" לנערות בסיכון, בכדי ללוות שתי נערות תלמידות לחקירה במשטרה.

לאחר שהנערות נכנסו לניידת המשטרה, החל הנאשם 1 בנסיעה, או אז, ה', קטינה ילידת 2002 (להלן: "המתלוננת") אף היא נערה תלמידה בפנימיה, צעקה לעבר השוטרים בניידת "בן זונה".

בתגובה, עצר הנאשם 1 את הניידת, צעד לעבר המתלוננת, שאל אותה בכעס "למי אמרת בן זונה?", ומיד סטר לה ונגח בראשה.

בשלב זה, יצא הנאשם 2 מהניידת, ניסה להרגיע את הנאשם 1 והובילו חזרה לניידת. הניידת עזבה את המקום.

בסיום האירוע, רשם הנאשם 2 דוח פעולה כוזב, בו השמיט את אירוע התקיפה ונמנע מלדווח עליו.

בגין האירועים, יוחסה לנאשם 1 עבירת תקיפה סתם, ולנאשם 2, יוחסה עבירת שיבוש מהלכי משפט, בניגוד לסעיף 244 לחוק העונשין.

ביום 01.03.21, במעמד דיון המענה לכתב האישום, הודיעה המאשימה, כי הגיעה להסדר מותנה עם נאשם 2 והודיעה, כי תחזור בה מהאישום נגדו לאחר שימלא תנאי ההסדר, ותתקן את כתב האישום, כך שהנאשם 2 יהיה עד תביעה נגד הנאשם 1.

ביחס לנאשם 1, מסרה ההגנה מענה לכתב האישום בעל פה, ובו העלתה טענה מקדמית בדבר פגם/פסול בכתב האישום.

ההגנה הפנתה להנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.1202 (להלן: "ההנחיה"), וטענה כי לא ניתן היה להגיש כתב האישום בהעדר אישור היועמ"ש לממשלה, שכן חלפה שנה מיום שהתביעה קיבלה לידיה את החומר ועד שהוגש כתב אישום נגד הנאשם.

ביום 08.03.21, הוגשה תגובת המאשימה לטענה המקדמית.

לטענת המאשימה, בהתאם להוראות סעיף 4א(2) בהנחיה, אליה הפנתה ההגנה, פרק הזמן שעומד לרשות המאשימה לצורך הגשת כתב אישום, הינו 18 חודשים ולא שנה, כפי שטענה ההגנה.

למעלה מן הצורך, ציינה המאשימה, כי קיבלה לידיה את תיק החקירה בחודש ינואר 2019 והגישה את כתב האישום בחודש ינואר 2020, בחלוף כ-12 חודשים.

משלא חלפו 18 חודשים מיום קבלת חומר החקירה אצל המאשימה ועד הגשת כתב האישום, ביקשה המאשימה לדחות הטענה המקדמית.

ביום 14.03.21, השיבה ההגנה לתגובת התביעה.

ההגנה טענה, כי ההנחיה עליה סומכת המאשימה את תגובתה, אינה ההנחיה הרלוונטית, אלא, הנחיית היועץ המשפטי לממשלה 4.1200 אשר היתה בתוקף עד חודש מרץ 2020, לפיה יש לפעול לסיום הטיפול בתיק, בתוך 12 חודשים.

ההגנה הוסיפה טענה חדשה, כי מניין 12 החודשים, אינו מיום קבלת תיק החקירה בידי רשות התביעה, אלא המועד בו

הנאשם הוחשד לראשונה בחקירתו.

ההגנה הפנתה לנוהל מטעם אגף חקירות ומודיעין במשטרת ישראל, לפיו, בעבירות מסוג עוון, יש לסיים החקירה כנגד החשוד לא יאוחר משנה מיום החשדתו במשטרה (להלן: "הנוהל"). (ההדגשה אינה במקור).

דין והכרעה

ההגנה הפנתה, במעמד הדיון, להנחיה מספר 4.1202.

לאחר שניתנה תגובת המאשימה, טענה ההגנה כי הנחיה זו, אליה הפנתה, אינה רלוונטית, והפנתה להנחיה מספר 4.1200, אשר, לטענתה - היתה בתוקף עד חודש מרץ 2020. זאת, מבלי לבקש תיקון הבקשה או אף להודיע, כי משנה את טענתה.

עוד העלתה ההגנה בתשובתה טענה חדשה, לפיה, משך הזמן בו יש לסיים הטיפול בתיק, הינו 12 חודשים מיום החשדת הנאשם בחקירתו.

לתימוכין בטענות אלו, לא צורף עותק ההנחיה הנטענת, אלא, צירפה ההגנה מסמך מאת מרכז המחקר והמידע בכנסת, שכותרתו "משך הטיפול בתיקי עבירות עד להגשת כתב אישום או גניזתם", בו מופיע ציטוט הנחיה להיות מהנחיה 4.1200 (להלן: "המסמך"). ברם, ההנחיה עצמה, כפי שנטען שהיתה בתוקף - לא צורפה.

די בטעמים אלה על מנת לדחות הבקשה ולהימנע מלהידרש לטענה, הנסמכת על הנחיה, שלא הוצגה כלל.

מעבר לנדרש, בהנחה, כי היתה אכן בתוקף הנחיה המנוסחת באופן הנטען, יתייחס בית המשפט להלן לגופה של טענה:

א. לעת הזו, אין בנמצא חקיקה מסודרת, המסדירה את משך ניהול התיק בידי היחידה החוקרת או בידי רשות התביעה, אלא - המחוקק הסתפק בקביעת מועדי התיישנות לעבירות, על פי סיווגן.

סעיף 9(א)(3) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ") קובע את תקופת ההתיישנות בעבירות מסוג עוון, והיא - חמש שנים.

לצד תקופת ההתיישנות הקבועה בחסד"פ, הנחיות בדבר משך ניהול החקירה הפלילית מעוגנות בנהלי המשטרה, והנחיות בדבר משך טיפול בתיק על ידי רשות התביעה, מיום קבלת התיק לידי התביעה ועד להגשת כתב אישום או

סגירתו, מעוגנות בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה.

טענת ההגנה במקרה דנן איננה נוגעת להתיישנות העבירה, אלא, כי הגשת כתב האישום נעשתה בשיהוי, בחלוף 12 חודשים לאחר שתיק החקירה נמסר לידי הרשות התובעת, ולאחר שינוי הטענה, מאז החשדת הנאשם בעבירה במסגרת החקירה.

הנחיית היועץ המשפטי לממשלה אינה מהווה דבר חקיקה, אלא כשמה כן היא, נועדה להנחות את רשות התביעה. כך שגם אם הופרה הנחיה מסוג זה, אין המדובר בהכרח בפגם, היורד לשורשו של הליך ומצדיק ביטול כתב האישום.

נקודת המוצא, לענין שיהוי בהגשת כתב אישום, היא מועדי ההתיישנות, שקבע המחוקק. על בתי המשפט למעט בחקיקה שיפוטית, הפוגעת בעיקרון ודאות הדין, מה גם, השופט דן במקרה שלפניו בלבד ושמחיל כללים של חקיקה שיפוטית - אין בידיו הכלים לבחון השפעתם הרוחבית על המערכת ועל זכויות הצדדים השונים להליך. קביעת מועדי התיישנות אחרים או הגמשת כללי ההתיישנות - ענינם למחוקק לענות בו. ראו, לענין זה, ע.פ. 71031/99 מדינת ישראל נ' שטיפנהולץ. עוד ראו בג"צ 6972/96 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח', פד נ"א (2) 757:

תקופת ההתיישנות הקבועות בחוק, אמורות לשקלל את האינטרס הציבורי שבהעמדה לדין עם האינטרס הציבורי והאישי של הנאשם במניעת עינוי דין ועיוות דין.

הוראות התיישנות הנקובות לאחר איזון בין מספר שיקולים: זכותו של אדם לשכחה ומחילה; זכותו של אדם לסיום מהיר של ההליך הפלילי על כל שלביו; שיקולי יעילות, כשקל יותר לשחזר אירועים ומסמכים ככל שהדין סמוך יותר לאירועים; אל מול השיקולים של בירור האמת ואף מתן מענה לקרבנות העבירה, שלעיתים, מסיבות כאלה ואחרות - התמהמהו בחשיפת העבירות, שנעברו כלפיהם.

במקרה דנן, התקופה מאז אירוע העבירה הנטען ועד הגשת כתב האישום - הן החקירה והן התקופה, בה גובש כתב האישום - אינה חוצה את תקופת ההתיישנות ואפילו אינה קרובה אליה.

ב. אך האם חל פגם כלשהו בהתנהלות רשויות התביעה, המצדיק התחשבות, ולו במסגרת פרשת העונש? הנוהל המשטרתי, אותו ציטטה ההגנה בתשובתה, ואף צוטט במסמך, בפרק העוסק בנתוני משטרת ישראל, קובע שככלל, יש לסיים החקירה הפלילית, בעבירות מסוג עוון, בתוך 12 חודשים מיום החשדת החשוד.

כלומר, ככל הניתן, הטיפול בידי היחידה החוקרת, לא יעלה על שנה, מיום החשדת החשוד לראשונה במשטרה.

רשויות התביעה פועלת מכוח הנחיית היועץ המשפטי לממשלה. הנחיות משטרת ישראל, גם אם רלבנטיות ליחידה החוקרת במח"ש (והדבר טעון בירור), בוודאי אינן רלוונטיות להתנהלות רשויות התביעה וניהול התיק מרגע שהגיע לפתחה.

"מירוץ הזמן" להגשת כתב האישום איננו חל מיום החשדת החשוד במשטרה.

אמנם, במקרה דנן, מתפקדת מח"ש ככובע כפול, כרשות חוקרת וכרשות תובעת. אך בחקירה ובתביעה עוסקות יחידות שונות בתוכה, והעובדה, שהמדובר בגוף אחד, אינה מונעת יישום ההנחיות שענינן משך החקירה - כלפי הצוות החוקר, והנחיות הנוגעות לתביעה, כלפי הצוות התובע.

כתב האישום נושא החלטה זו הוגש כשנה מאז הגעת התיק ליחידת התביעה במח"ש (זאת על פי המפורט בתגובת המאשימה) - זמן שהוא קצר במחצית השנה מהמועד הקבוע בהנחיה העדכנית ואף אינו חורג מהזמן בהנחיה הנטענת לפני התיקון.

ג. בנוסף לכל אמור לעיל, קיימת הבחנה בין הוראה מהותית (סובסטנטיבית) להוראה דיונית (פרוצדורלית). ככלל, הוראה המשנה את הדין המהותי היא פרוספקטיבית ותחולתה הינה מכאן ולהבא, כלומר - צופה פני עתיד, בעוד שהוראה דיונית, היא רטרואספקטיבית ותחולתה למפרע, גם על הליכים תלויים ועומדים. במקרה דנן ברור, שהמדובר בהוראה דיונית - פרוצדורלית. כך שגם אם היתה בנמצא הוראה כפי שנטען מפי ההגנה (וכאמור לא הוצגה) - הרי מרגע שתוקנה, חלה ההוראה המתוקנת.

ואף אם תמצה לומר, שהמדובר בהוראה מהותית ולא דיונית, וכן, שמדובר בהוראת דין ולא בהנחיה פנימית, הרי, בנסיבותיו של המקרה דנן, ניתן להחילה למפרע, וזאת לאור העובדה, שבעת שתוקנה, על פי הטענה (שלא הוכחה) ההנחיה האמורה - טרם חלף המועד לסיום הטיפול בתיק על פי התיקון.

ראו, לענין זה, דברי כב' השופט זילברג בע"פ 290/63 **עאצם נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד יח 570, ע' 17 (דברים אשר נאמרו בנוגע לתיקון הוראת חוק של התיישנות, אך בוודאי יפים גם לעניננו):

תמציתו של רעיון: קיים הבדל רב בין ההתיישנות האזרחית וההתיישנות הפלילית. הראשונה היא **זכותו הפרטית** של הנתבע, השניה היא ענינו וקנינו של **הציבור**. הנחה היא כי לאחר שעבר זמן מסוים, וההתרגשות הציבורית חלפה או חלשה, מן הראוי "לשכוח" את מעשה העבירה ולא לטפל בה עוד. והפועל-יוצא לגבי החלת החוק החדש למפרע היא זו: אם תקופת ההתיישנות הישנה **נגמרה כליל** ביום צאת החוק החדש, העבירה כלתה ומתה **ואין להחיות אותה עוד**. אבל אם תקופת ההתיישנות הקודמת **טרם כלתה** והיא עודנה "רצה", אזי חל עליה החוק החדש בין אם הוא **מקצר** בין אם הוא **מאריך** את תקופת ההתיישנות. כי חזקה על חוק חדש שהוא טוב מן הישן, ומשרת, יותר מקודמו, את טובת הציבור.

ד. לסיכום: התביעה פעלה בגדר הזמן שנקצב בהנחיית היועמ"ש לממשלה ואפילו בזמן שנטען, שהיה קצוב בהנחיה הקודמת, שכן את חלוף הזמן יש למנות מאז הגעת התיק ליחידת התביעה; גם אם היה מקבל בית המשפט את טענת ההגנה בתשובתה, כי יש להסתמך על הנחיה 4.1200 (שלא הוצגה), הרי שלא הוכח, שהיחידה התובעת חרגה מטווח הזמן שנטען, שהיה נקוב בהנחיה זו, קרי, 12 חודשים; המדובר בהוראת דין דיונית, אשר חלה באופן רטרואספקטיבי, על הליכים תלויים ועומדים, כך שאם השתנתה, חלה כעת ההוראה המתוקנת גם על הליך זה; ומכל מקום - אין המדובר בהוראת חוק, אלא בהנחיה פנימית, כך שגם הפרתה לא תביא לביטול כתב האישום, אלא, לכל היותר, עשויה להיות שיקול במסגרת שיקולי העונש.

לאחר בחינת הטענות שהועלו, אם כן, לא מוצא בית המשפט כי הופרה הנחית היועמ"ש, ומכאן גם, לא מצא, כי נפל פגם בהתנהלות המאשימה.

לאור האמור, מורה בית המשפט על דחיית הטענה המקדמית מטעם ההגנה.

המזכירות תשגר עותק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, ב' אייר תשפ"א, 14 אפריל 2021, בהעדר הצדדים.